

JORDI CASASSAS I YMBERT

«No ens hem de quedar amb la simple declaració política voluntarista»

El mes de novembre passat, després d'una etapa de certes convulsions, Jordi Casassas i Ymbert (Barcelona, 1948) va ser escollit pel Patronat de la Fundació de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) rector de la 48a edició d'aquesta activitat acadèmica amb rerefons polític i nacional, que s'ha celebrat, com tots els anys des de fa quasi mig segle, a Prada de Conflent, a la Catalunya del Nord.

Entrevista de Xavier Aliaga

Jordi Casassas, catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Barcelona, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i president de l'Ateneu Barcelonès, ens atén una hora abans de la cloenda de l'UCE, el 23 d'agost. Es consumia una edició significativa que, sense oblidar el seu paper de servir de nexa d'unió estival dels Països Catalans, ha posat el focus en el procés sobiranista i la cruïlla en què viu a hores d'ara.

—Vostè va ser escollit amb el suport del president del Patronat, Joandomènec Ros. Una altra candidatura, la de la Federació d'Entitats de la Catalunya del Nord, es va retirar...

—Hi hagué un consens.

—Un procés, en tot cas, una mica menys abrupte que l'any anterior, amb dues candidatures que dividiren el Patronat. Es considera un gestor continuista?

—Jo? Sí. Em sembla que una de les coses importants que funcionava des de fa anys a l'UCE era que havíem anat acumulant experiències i això permetia mantenir un fil conductor. En aquest sentit sí que em considero continuista. Però el que cal fer és oblidar aquella situació una mica conflictiva que tots coneixem.

—Què s'ha fet per superar aquestes tensions?

—Som pocs per fer molta feina i hem d'intentar fer-la al millor possible. Les tensions no ens han de condicionar.

—Supose que també hi pesa el fet que hi ha objectius que van més enllà de l'àmbit acadèmic: vostè ha definit l'UCE en termes de compromís patriòtic.

—Sí. L'UCE vol ser la universitat de referència dels Països Catalans a l'estiu. I vol ser universitat. Una de les grans herències rebudes, que és en el nostre ADN, és un compromís patriòtic que no és incompatible amb el sentit científic. I en un moment en què, no només a Catalunya sinó a tot l'espai mediterrani, hi ha una situació difícil, de replantejament del futur, l'UCE té una bona predisposició per complir aquest binomi entre la reflexió crítica, científica i acadèmica i el compromís patriòtic.

—El lema d'enguany, "L'eix mediterrani: camins de mar, de terra, de cultura", invoca va l'esperit aglutinador de l'UCE, de servir de marc de referència dels Països Catalans. Fet i fet, ja no hi ha tants àmbits amb aquesta inquietud.

—En el món universitari, cap. Per això som una referència a l'estiu. Nosaltres plantegem en els nostres programes uns temes que, en termes generals, no s'ofereixen en els programes

universitaris a l'hivern. Però tenim aquest altre aspecte, aquesta generalitat de Països Catalans, per història, tradició, llengua i cultura. També ens interessa perquè és una regió europea amb moltes possibilitats però també moltes debilitats. I ens hem de preocupar pel procés a Catalunya, evidentment, sense oblidar altres dinàmiques.

—**És difícil mantenir l'atractiu de Prada per a persones de territoris com ara les Illes i el País Valencià, per això que parlàvem del pes del procés?**

—En termes globals, ha crescut molt el nombre de gent i s'ha doblat la participació de gent de la Catalunya del Nord. Ha baixat una mica la participació de valencians, però totes les altres xifres més o menys s'han mantingut. No hi ha variacions gaire significatives.

—**En el cas de mallorquins i valencians hi ha hagut canvis polítics recents. Després de les diferents jornades i ponències, en quin punt troba que estan les relacions entre els diferents territoris de parla catalana?**

—Pel que fa a l'afluència de personal polític de primer, segon o tercer ordre, podríem dir, hi ha hagut una vinguda acceptable de gent de les Illes, però, en canvi, hi hem trobat a faltar la presència de gent del País Valencià. Ens hi hem posat en contacte i ens han mostrat la seva solidaritat, però hi ha hagut dificultats per poder visualitzar-la. És una qüestió en la qual no em voldria posar, però ara mateix la constatació és aquesta. Al marge d'altres valoracions.

—**És decebedor.**

—La veritat és que sí. Però estem en un moment en termes generals inestable, delicat. No m'atreviria a fer previsions ni per a una setmana vista. Venir i dir segons quines grans coses és molt complicat en aquest moment.

—**Max Cahner, homenatjat en aquesta edició, era un personatge que tenia molt presents aquests vincles.**

—Sí. L'homenatge a Cahner l'hem fet per tres motius fonamentals: per la seva trajectòria com a acadèmic, pel seu compromís durant anys amb la mateixa UCE i, finalment, perquè pràcticament de zero va posar les bases del sistema cultural català autonòmic. I, com es va dir en l'acte, per la seva visió dels Països Catalans.

—**A Prada s'ha parlat de condicions econòmiques, culturals, comunicatives a l'eix mediterrani... Quin pensa que seria el full de ruta de les prioritats, els reptes més immediats.**

—En aquest mateix moment s'està produint una sessió parlant del sistema universitari de recerca en la futura República catalana. I des dels primers compassos de la universitat, en què parlàvem d'un sistema de transports que connectés Catalunya amb tot l'eix mediterrani, s'ha parlat de molts temes de fons. Un altre aspecte

ha estat el debat jurídic del procés i dels passos que ha de fer Catalunya. El que hem intentat és no quedar-nos en la declaració política, sinó omplir de contingut el procés català. Sempre, des d'una perspectiva dins de l'espai de l'eix mediterrani.

—**En tot cas, el procés sobiranista ha ocupat bona part de l'esforç dels debats. S'ha parlat d'estructures d'Estat, de processos constituents o d'estructures lingüístiques en un nou Estat. També s'ha posat molt d'èmfasi en el paper de la societat civil. Quines creu que han estat les aportacions de l'UCE més innovadores o més engrescadores per al procés?**

—Doncs jo no sabria quina destacar-ne. Evidentment, hi ha hagut algunes qüestions que han aixecat expectació per part de la gent una mica més gran, com ara el tema de la llengua en el nou Estat. En termes generals, ha existit pràcticament a totes les intervencions un nivell i un rigor altíssim. No voldria oblidar-me en aquest sentit dels debats i ponències sobre l'administració i el funcionariat en el nou Estat independent. Sense rebutjar el debat polític, no ens hem de quedar en la simple declaració política més o menys voluntarista.

—**Pel que fa al debat polític, el procés sobiranista viu una cruïlla, un moment molt sensible.**

—Si em poso a la pell ara d'un polític amb responsabilitat de primer ordre, en el cas català, penso que s'ha d'anar amb peus de plom, perquè el que s'està produint és molt gros. I per tant, entrebancar-se per voler fer tres passos endavant és molt fàcil. Penso, i això és una opinió molt personal, que hem d'anar pas a pas. Els passos que es fan han de ser com més consolidats millor. I això necessita d'unes unanimitats i d'uns acords més sòlids que no els que tenim actualment. •